

UCZ SIĘ SAM

FORNOS

Czasy i czasowniki

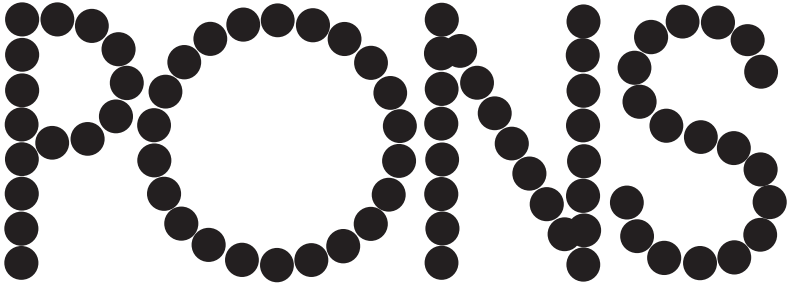
niemieckie

spielen	
czasownik słaby	czasownik regularny
INDIKATIV	
Präsens	
ich spiele	
du spielst	
er spielt	
wir spielen	
ihr spielt	
sie spielen	
Perfekt	
ich habe gespielt	
du hast gespielt	
er hat gespielt	
wir haben gespielt	
ihr habt gespielt	
sie haben gespielt	
Imperfekt	
ich spielte	
du spieltest	
er spielte	
wir spielten	
ihr spieltet	
sie spielten	
Futur I	
ich werde spielen	
du wirst spielen	
er wird spielen	
wir werden spielen	
ihr werdet spielen	
sie werden spielen	
Futur II	
ich werde gespielt haben	
du wirst gespielt haben	
er wird gespielt haben	
wir werden gespielt haben	
ihr werdet gespielt haben	
sie werden gespielt haben	

reguły • przykłady w tabelach

LektorKlett

Czasy i czasowniki niemieckie

Eva Maria Weermann

Wydawnictwo LektorKlett
Poznań 2001

Wydawnictwo LektorKlett
ul. Raclawicka 72
60-302 Poznań
tel./faks (061) 861 88 28

Tytuł oryginału: Verbtabellen Deutsch

Projekt okładki: Erwin Poell, Ilona Arfaoui, Marian Winiecki

© Ernst Klett Verlag GmbH, Stuttgart 1999

© dla wydania polskiego Wydawnictwo LektorKlett, Poznań 2001

ISBN 83-88507-32-X

Tłumaczenie i adaptacja: Alina Rozynek

Redakcja serii: Robert Kuc

Redakcja tomu: Daria Miedziejko, Alina Rozynek

Skład: studio **KO** – Jerzy Nawrot

Druk: ABEDIK, Poznań

Wydanie I

Spis treści

W tej książce znajdziesz	4
Przegląd terminów gramatycznych	6
Co warto wiedzieć o odmianie czasowników niemieckich	7
Tabele koniugacyjne	13
I. Koniugacje regularne.	13
Czasowniki posiłkowe	13
<i>haben</i> – mieć.	13
<i>sein</i> – być.	14
<i>werden</i> – zostać, być	15
Czasowniki słabe	16
Czasownik modelowy <i>spielen</i> – grać.	16
Czasowniki mocne.	17
Czasownik modelowy <i>singen</i> – śpiewać	17
Czasowniki rozdzielnie złożone	18
Czasownik modelowy <i>aus•suchen</i> – wyszukiwać	18
Czasowniki zwrotne.	19
Czasownik modelowy z zaimkiem zwrotnym w bierniku: <i>sich sehnen</i> – tęsknić	19
Czasownik modelowy z zaimkiem zwrotnym w celowniku: <i>sich nützen</i> – przydać się	20
Strona bierna.	21
Strona bierna wyrażająca proces, działanie: <i>geöffnet werden</i>	21
Strona bierna określająca stan: <i>geöffnet sein</i>	22
II. Osobliwości	23
A. Osobliwości ortograficzno-fonetyczne	23
Dodanie -e- w czasownikach zakończonych na -den i -ten	23
Dodanie -e- w czasownikach zakończonych na -men i -nen	23
Dodanie -e- w czasownikach mocnych zakończonych na -sen, -ssen, -zen i -ßen	24
Zanik -s- w czasownikach zakończonych na -sen, -xen, -zen, -ssen i -ßen	24
Zanik -e- w czasownikach zakończonych na -eln i -ern	24
Podwojenie spółgłoski w czasownikach mocnych zakończonych na -ten, -fen i -ßen	25
Zanik podwójnej spółgłoski w czasownikach mocnych zakończonych na -tten, -fften, -mmen, -llten i -ssen	25
B. Osobliwości formalne	25
Czasowniki zakończone na -ieren	25
III. 101 czasowników w porządku alfabetycznym	26
Czasowniki mocne, czasowniki nieregularne słabe i czasowniki modalne.	26
Czasowniki słabe i mocne z osobliwościami koniugacyjnymi	99
Rekcja najczęściej używanych czasowników	103
Alfabetyczna lista czasowników	107

W tej książce znajdziesz

reguły dotyczące

- pisowni i wymowy czasowników niemieckich
- stosowania czasów niemieckich

tabele prezentujące

- formy czasowników niemieckich we wszystkich czasach
- nieregularności związane z odmianą czasowników niemieckich.

„Czasy i czasowniki niemieckie” zawierają **przejrzyste tabele koniugacyjne**, 91 słabych i mocnych czasowników modelowych, a także wzorcowe odmiany czasowników z rozdzielnym prefiksem, czasowników zwrrotnych i dla strony biernej. Wzory odmian pozwolą Ci bez trudu zorientować się w najważniejszych formach – także złożonych; dla ułatwienia osobliwości koniugacyjne zaznaczono kolorem. Poza tym w przykładowych przeglądach wytłumaczono, w których formach zmienia się pisownia i wymowa. Na końcu przedstawiono w skrócie dodatkowo 28 czasowników z ich typową szczególną odmianą.

Budowa tabel koniugacyjnych

The diagram illustrates the structure of German conjugation tables for two verbs: **spielen** (weak verb) and **geben** (strong verb).

1 and **2** point to the verb name and its classification (weak/strong).

3 and **4** point to the infinitive form and its variants (e.g., *spielen*, *grać*, *spielen* – *spiele* – *gespielt*).

5 points to the infinitive form of the second verb (*geben*).

6 points to the **INDIKATIV** section of the first table.

7 points to the **INDIKATIV** section of the second table.

7 (lower) points to the **KONJUNKTIV** section of the second table.

7 (upper) points to the **INDIKATIV** section of the third table.

7 (lower) points to the **KONJUNKTIV** section of the third table.

7 (lower) points to the **INDIKATIV** section of the fourth table.

7 (lower) points to the **KONJUNKTIV** section of the fourth table.

7 (lower) points to the **INDIKATIV** section of the fifth table.

7 (lower) points to the **KONJUNKTIV** section of the fifth table.

7 (lower) points to the **INDIKATIV** section of the sixth table.

7 (lower) points to the **KONJUNKTIV** section of the sixth table.

7 (lower) points to the **INDIKATIV** section of the seventh table.

7 (lower) points to the **KONJUNKTIV** section of the seventh table.

7 (lower) points to the **INDIKATIV** section of the eighth table.

7 (lower) points to the **KONJUNKTIV** section of the eighth table.

7 (lower) points to the **INDIKATIV** section of the ninth table.

7 (lower) points to the **KONJUNKTIV** section of the ninth table.

7 (lower) points to the **INDIKATIV** section of the tenth table.

7 (lower) points to the **KONJUNKTIV** section of the tenth table.

7 (lower) points to the **INDIKATIV** section of the eleventh table.

7 (lower) points to the **KONJUNKTIV** section of the eleventh table.

7 (lower) points to the **INDIKATIV** section of the twelfth table.

7 (lower) points to the **KONJUNKTIV** section of the twelfth table.

7 (lower) points to the **INDIKATIV** section of the thirteenth table.

7 (lower) points to the **KONJUNKTIV** section of the thirteenth table.

7 (lower) points to the **INDIKATIV** section of the fourteenth table.

7 (lower) points to the **KONJUNKTIV** section of the fourteenth table.

7 (lower) points to the **INDIKATIV** section of the fifteenth table.

7 (lower) points to the **KONJUNKTIV** section of the fifteenth table.

7 (lower) points to the **INDIKATIV** section of the sixteenth table.

7 (lower) points to the **KONJUNKTIV** section of the sixteenth table.

7 (lower) points to the **INDIKATIV** section of the seventeenth table.

7 (lower) points to the **KONJUNKTIV** section of the seventeenth table.

7 (lower) points to the **INDIKATIV** section of the eighteenth table.

7 (lower) points to the **KONJUNKTIV** section of the eighteenth table.

7 (lower) points to the **INDIKATIV** section of the nineteenth table.

7 (lower) points to the **KONJUNKTIV** section of the nineteenth table.

7 (lower) points to the **INDIKATIV** section of the twentieth table.

7 (lower) points to the **KONJUNKTIV** section of the twentieth table.

7 (lower) points to the **INDIKATIV** section of the twenty-first table.

7 (lower) points to the **KONJUNKTIV** section of the twenty-first table.

7 (lower) points to the **INDIKATIV** section of the twenty-second table.

7 (lower) points to the **KONJUNKTIV** section of the twenty-second table.

7 (lower) points to the **INDIKATIV** section of the twenty-third table.

7 (lower) points to the **KONJUNKTIV** section of the twenty-third table.

7 (lower) points to the **INDIKATIV** section of the twenty-fourth table.

7 (lower) points to the **KONJUNKTIV** section of the twenty-fourth table.

7 (lower) points to the **INDIKATIV** section of the twenty-fifth table.

7 (lower) points to the **KONJUNKTIV** section of the twenty-fifth table.

7 (lower) points to the **INDIKATIV** section of the twenty-sixth table.

7 (lower) points to the **KONJUNKTIV** section of the twenty-sixth table.

7 (lower) points to the **INDIKATIV** section of the twenty-seventh table.

7 (lower) points to the **KONJUNKTIV** section of the twenty-seventh table.

7 (lower) points to the **INDIKATIV** section of the twenty-eighth table.

7 (lower) points to the **KONJUNKTIV** section of the twenty-eighth table.

7 (lower) points to the **INDIKATIV** section of the twenty-ninth table.

7 (lower) points to the **KONJUNKTIV** section of the twenty-ninth table.

7 (lower) points to the **INDIKATIV** section of the thirtieth table.

7 (lower) points to the **KONJUNKTIV** section of the thirtieth table.

7 (lower) points to the **INDIKATIV** section of the thirty-first table.

7 (lower) points to the **KONJUNKTIV** section of the thirty-first table.

7 (lower) points to the **INDIKATIV** section of the thirty-second table.

7 (lower) points to the **KONJUNKTIV** section of the thirty-second table.

7 (lower) points to the **INDIKATIV** section of the thirty-third table.

7 (lower) points to the **KONJUNKTIV** section of the thirty-third table.

7 (lower) points to the **INDIKATIV** section of the thirty-fourth table.

7 (lower) points to the **KONJUNKTIV** section of the thirty-fourth table.

7 (lower) points to the **INDIKATIV** section of the thirty-fifth table.

7 (lower) points to the **KONJUNKTIV** section of the thirty-fifth table.

7 (lower) points to the **INDIKATIV** section of the thirty-sixth table.

7 (lower) points to the **KONJUNKTIV** section of the thirty-sixth table.

7 (lower) points to the **INDIKATIV** section of the thirty-seventh table.

7 (lower) points to the **KONJUNKTIV** section of the thirty-seventh table.

7 (lower) points to the **INDIKATIV** section of the thirty-eighth table.

7 (lower) points to the **KONJUNKTIV** section of the thirty-eighth table.

7 (lower) points to the **INDIKATIV** section of the thirty-ninth table.

7 (lower) points to the **KONJUNKTIV** section of the thirty-ninth table.

7 (lower) points to the **INDIKATIV** section of the fortieth table.

7 (lower) points to the **KONJUNKTIV** section of the fortieth table.

7 (lower) points to the **INDIKATIV** section of the forty-first table.

7 (lower) points to the **KONJUNKTIV** section of the forty-first table.

7 (lower) points to the **INDIKATIV** section of the forty-second table.

7 (lower) points to the **KONJUNKTIV** section of the forty-second table.

7 (lower) points to the **INDIKATIV** section of the forty-third table.

7 (lower) points to the **KONJUNKTIV** section of the forty-third table.

7 (lower) points to the **INDIKATIV** section of the forty-fourth table.

7 (lower) points to the **KONJUNKTIV** section of the forty-fourth table.

7 (lower) points to the **INDIKATIV** section of the forty-fifth table.

7 (lower) points to the **KONJUNKTIV** section of the forty-fifth table.

7 (lower) points to the **INDIKATIV** section of the forty-sixth table.

7 (lower) points to the **KONJUNKTIV** section of the forty-sixth table.

7 (lower) points to the **INDIKATIV** section of the forty-seventh table.

7 (lower) points to the **KONJUNKTIV** section of the forty-seventh table.

7 (lower) points to the **INDIKATIV** section of the forty-eighth table.

7 (lower) points to the **KONJUNKTIV** section of the forty-eighth table.

7 (lower) points to the **INDIKATIV** section of the forty-ninth table.

7 (lower) points to the **KONJUNKTIV** section of the forty-ninth table.

7 (lower) points to the **INDIKATIV** section of the fiftieth table.

7 (lower) points to the **KONJUNKTIV** section of the fiftieth table.

7 (lower) points to the **INDIKATIV** section of the fifty-first table.

7 (lower) points to the **KONJUNKTIV** section of the fifty-first table.

7 (lower) points to the **INDIKATIV** section of the fifty-second table.

7 (lower) points to the **KONJUNKTIV** section of the fifty-second table.

7 (lower) points to the **INDIKATIV** section of the fifty-third table.

7 (lower) points to the **KONJUNKTIV** section of the fifty-third table.

7 (lower) points to the **INDIKATIV** section of the fifty-fourth table.

7 (lower) points to the **KONJUNKTIV** section of the fifty-fourth table.

7 (lower) points to the **INDIKATIV** section of the fifty-fifth table.

7 (lower) points to the **KONJUNKTIV** section of the fifty-fifth table.

7 (lower) points to the **INDIKATIV** section of the fifty-sixth table.

7 (lower) points to the **KONJUNKTIV** section of the fifty-sixth table.

7 (lower) points to the **INDIKATIV** section of the fifty-seventh table.

7 (lower) points to the **KONJUNKTIV** section of the fifty-seventh table.

7 (lower) points to the **INDIKATIV** section of the fifty-eighth table.

7 (lower) points to the **KONJUNKTIV** section of the fifty-eighth table.

7 (lower) points to the **INDIKATIV** section of the fifty-ninth table.

7 (lower) points to the **KONJUNKTIV** section of the fifty-ninth table.

7 (lower) points to the **INDIKATIV** section of the sixtieth table.

7 (lower) points to the **KONJUNKTIV** section of the sixtieth table.

7 (lower) points to the **INDIKATIV** section of the sixty-first table.

7 (lower) points to the **KONJUNKTIV** section of the sixty-first table.

7 (lower) points to the **INDIKATIV** section of the sixty-second table.

7 (lower) points to the **KONJUNKTIV** section of the sixty-second table.

7 (lower) points to the **INDIKATIV** section of the sixty-third table.

7 (lower) points to the **KONJUNKTIV** section of the sixty-third table.

7 (lower) points to the **INDIKATIV** section of the sixty-fourth table.

7 (lower) points to the **KONJUNKTIV** section of the sixty-fourth table.

7 (lower) points to the **INDIKATIV** section of the sixty-fifth table.

7 (lower) points to the **KONJUNKTIV** section of the sixty-fifth table.

7 (lower) points to the **INDIKATIV** section of the sixty-sixth table.

7 (lower) points to the **KONJUNKTIV** section of the sixty-sixth table.

7 (lower) points to the **INDIKATIV** section of the sixty-seventh table.

7 (lower) points to the **KONJUNKTIV** section of the sixty-seventh table.

7 (lower) points to the **INDIKATIV** section of the sixty-eighth table.

7 (lower) points to the **KONJUNKTIV** section of the sixty-eighth table.

7 (lower) points to the **INDIKATIV** section of the sixty-ninth table.

7 (lower) points to the **KONJUNKTIV** section of the sixty-ninth table.

7 (lower) points to the **INDIKATIV** section of the seventieth table.

7 (lower) points to the **KONJUNKTIV** section of the seventieth table.

7 (lower) points to the **INDIKATIV** section of the seventy-first table.

7 (lower) points to the **KONJUNKTIV** section of the seventy-first table.

7 (lower) points to the **INDIKATIV** section of the seventy-second table.

7 (lower) points to the **KONJUNKTIV** section of the seventy-second table.

7 (lower) points to the **INDIKATIV** section of the seventy-third table.

7 (lower) points to the **KONJUNKTIV** section of the seventy-third table.

7 (lower) points to the **INDIKATIV** section of the seventy-fourth table.

7 (lower) points to the **KONJUNKTIV** section of the seventy-fourth table.

7 (lower) points to the **INDIKATIV** section of the seventy-fifth table.

7 (lower) points to the **KONJUNKTIV** section of the seventy-fifth table.

7 (lower) points to the **INDIKATIV** section of the seventy-sixth table.

7 (lower) points to the **KONJUNKTIV** section of the seventy-sixth table.

7 (lower) points to the **INDIKATIV** section of the seventy-seventh table.

7 (lower) points to the **KONJUNKTIV** section of the seventy-seventh table.

7 (lower) points to the **INDIKATIV** section of the seventy-eighth table.

7 (lower) points to the **KONJUNKTIV** section of the seventy-eighth table.

7 (lower) points to the **INDIKATIV** section of the seventy-ninth table.

7 (lower) points to the **KONJUNKTIV** section of the seventy-ninth table.

7 (lower) points to the **INDIKATIV** section of the eightieth table.

7 (lower) points to the **KONJUNKTIV** section of the eightieth table.

7 (lower) points to the **INDIKATIV** section of the eighty-first table.

7 (lower) points to the **KONJUNKTIV** section of the eighty-first table.

7 (lower) points to the **INDIKATIV** section of the eighty-second table.

7 (lower) points to the **KONJUNKTIV** section of the eighty-second table.

7 (lower) points to the **INDIKATIV** section of the eighty-third table.

7 (lower) points to the **KONJUNKTIV** section of the eighty-third table.

7 (lower) points to the **INDIKATIV** section of the eighty-fourth table.

7 (lower) points to the **KONJUNKTIV** section of the eighty-fourth table.

7 (lower) points to the **INDIKATIV** section of the eighty-fifth table.

7 (lower) points to the **KONJUNKTIV** section of the eighty-fifth table.

7 (lower) points to the **INDIKATIV** section of the eighty-sixth table.

7 (lower) points to the **KONJUNKTIV** section of the eighty-sixth table.

7 (lower) points to the **INDIKATIV** section of the eighty-seventh table.

7 (lower) points to the **KONJUNKTIV** section of the eighty-seventh table.

7 (lower) points to the **INDIKATIV** section of the eighty-eighth table.

7 (lower) points to the **KONJUNKTIV** section of the eighty-eighth table.

7 (lower) points to the **INDIKATIV** section of the eighty-ninth table.

7 (lower) points to the **KONJUNKTIV** section of the eighty-ninth table.

7 (lower) points to the **INDIKATIV** section of the ninetieth table.

7 (lower) points to the **KONJUNKTIV** section of the ninetieth table.

7 (lower) points to the **INDIKATIV** section of the hundredth table.

7 (lower) points to the **KONJUNKTIV** section of the hundredth table.

- ① **Numer koniugacji:** Za pomocą tego numeru można każdorazowo przyporządkować wszystkie czasowniki, które wymieniono w porządku alfabetycznym na końcu książki, odpowiedniemu wzorowi koniugacyjnemu.
- ② **Grupa czasownikowa:** Z reguły podaje ona, do której z dwóch niemieckich grup czasowników należy czasownik modelowy:
 - koniugacja słaba;
 - koniugacja mocna.
- ③ **Czasownik modelowy:** Czasownik, który jest przykładem dla wszystkich podobnych czasowników (z tym samym numerem koniugacji).
- ④ **Formy podstawowe:** Większość form koniugacyjnych czasowników mocnych można utworzyć od tych trzech form podstawowych:
 - pierwsza forma podstawowa: 1. osoba liczby pojedynczej trybu oznajmującego czasu teraźniejszego *Präsens*;
 - druga forma podstawowa: 1. osoba liczby pojedynczej trybu oznajmującego czasu przeszłego *Präteritum*;
 - trzecia forma podstawowa: imiesłów *Partizip II*.

Zapis zmiany samogłoski rdzennej oddaje to zjawisko w skróconej formie (np. **e** – **a**: – **e**: dla *lesen* – *las* – *gelesen*).

- ⑤ **Krótką charakterystyka:** Tutaj znajdziesz wskazówki dotyczące osobliwości i nieregularności wzoru koniugacyjnego. Przy czasownikach mocnych podana jest zawsze zmiana samogłoski rdzennej (patrz ④).
- ⑥ **Zaznaczenie końcówek:** Przy regularnych czasownikach modelowych koniugacji słabej i mocnej (numer koniugacji 4 i 5) **tłustym** drukiem zaznaczono końcówki, które dotyczą wszystkich pozostałych czasowników odpowiedniej grupy czasownikowej. (Uwaga: W wypadku kilku czasowników posiłkowych i modalnych istnieją wyjątki).
- ⑦ **Zaznaczenie kolorem:** Cechy czasowników mocnych i osobliwości nieregularnych czasowników słabych, a także anomalie w pisowni i wymowie są zaznaczone zielonym kolorem.

W **alfabetycznej liście czasowników** na końcu książki znajdziesz dodatkowo około 1500 słabych i mocnych czasowników. Numer stojący za czasownikiem podaje, według jakiego wzoru koniugacji odmienia się czasownik (patrz ① – numer koniugacji), na którego przykładzie tworzone są formy szukanego czasownika. Oprócz tego lista informuje również o **użyciu *haben* i *sein***, **formach zwrotnych czasownika**, a także o **rozdzielności prefiksów**.

Na stronach 7–12 przedstawiono zwięźle, choć z wieloma użytecznymi wskazówkami, jak tworzyć poszczególnie formy koniugacyjne.

Powodzenia!

Przegląd terminów gramatycznych

<i>Akkusativ (Wenfall)</i>	biernik
<i>Aktiv (Tatform)</i>	strona czynna
<i>Dativ (Wemfall)</i>	celownik
<i>Futur I (unvollendete Zukunft)</i>	czas przyszły (niedokonany)
<i>Futur II (vollendete Zukunft)</i>	czas przyszły (dokonany)
<i>Hilfsverb (Hilfszeitwort)</i>	czasownik posiłkowy
<i>Imperativ (Befehlsform)</i>	tryb rozkazujący
<i>Indikativ (Wirklichkeitsform)</i>	tryb oznajmujący
<i>Infinitiv (Grundform des Zeitworts)</i>	bezokolicznik
<i>Kompositum (zusammengesetztes Wort)</i>	złożenie
<i>Konjugation (Beugung des Zeitworts)</i>	odmiana czasownika
<i>Konjunktiv I (Möglichkeitsform in der Gegenwart)</i>	tryb przypuszczający w teraźniejszości
<i>Konjunktiv II (Möglichkeitsform in der Vergangenheit)</i>	tryb przypuszczający w przeszłości
<i>Konsonant (Mitlaut)</i>	spółgłoska
<i>Modalverb (Zeitwort der Art und Weise)</i>	czasownik modalny
<i>Orthographie (Rechtschreibung)</i>	ortografia
<i>Partizip I (Mittelwort der Gegenwart)</i>	imięstów czasu teraźniejszego
<i>Partizip II (Mittelwort der Vergangenheit)</i>	imięstów czasu przeszłego
<i>Passiv (Leideform)</i>	strona bierna
<i>Perfekt (vollendete Gegenwart)</i>	czas przeszły/dokonany teraźniejszy
<i>Personalpronomen (persönliches Fürwort)</i>	zaimek osobowy
<i>Plural (Mehrzahl)</i>	liczba mnoga
<i>Plusquamperfekt (Vorvergangenheit)</i>	czas zaprzeszyły
<i>Präfix (Vorsilbe)</i>	prefiks, przedrostek
<i>Präsens (Gegenwart)</i>	czas teraźniejszy
<i>Präteritum (unvollendete Vergangeheit)</i>	czas przeszły (niedokonany)
<i>reflexives Verb (rückbezügliches Zeitwort)</i>	czasownik zwrotny
<i>Reflexivpronomen (rückbezügliches Fürwort)</i>	zaimek zwrotny
<i>Singular (Einzahl)</i>	liczba pojedyncza
<i>Tempus (Zeitform)</i>	czas
<i>Verb (Zeitwort)</i>	czasownik
<i>Vokal (Selbstlaut)</i>	samogłoska

Co warto wiedzieć o odmianie czasowników niemieckich

Czasowniki słabe i mocne

Czasowniki niemieckie można podzielić na dwie grupy: czasowniki słabe i mocne.

Czasowniki słabe:

- nie zmieniają samogłoski w rdzeniu czasownika: *ich spiele* → *ich spielte*,
- mają w czasie przeszłym *Präteritum* we wszystkich osobach **-t-**: *ich spielte*, *du spieltest*, *er spielte*...
- tworzą imiesłów czasu przeszłego *Partizip II* z przedrostkiem **ge-** i przez dodanie **-(e)t**: *spielen* → *gespielt*.

Czasowniki mocne:

- zawsze zmieniają samogłoskę rdzenną w czasie przeszłym *Präteritum*: *ich spreche* → *ich sprach*,
- niektóre zmieniają samogłoskę rdzenną także w czasie teraźniejszym *Präsens*, w trybie przypuszczającym *Konjunktiv II* i w trybie rozkazującym: *helfen* → *du hilfst*, *er hilft*; *er hülfte*; *hilf!*
- tworzą imiesłów czasu przeszłego *Partizip II* z przedrostkiem **ge-** i przez dodanie **-(e)n**: *sprechen* → *gesprochen*.

Tworzenie form czasowych (patrz także str. 16 – 17)

Czasowniki składają się zawsze z rdzenia czasownika i końcówek osobowych. Rdzeń czasownika otrzymujemy, skreślając końcówki osobowe.

Tryb oznajmujący *Indikativ*

Czas teraźniejszy *Präsens*

rdzeń czasownika + końcówki osobowe

Czasowniki słabe:

spielen → *ich spiel-e*, *du spiel-st*, *er spiel-t*, *wir spiel-en*, *ihr spiel-t*, *sie spiel-en*.

Czasowniki mocne:

fliegen → *ich flieg-e*, *du flieg-st*, *er flieg-t*, *wir flieg-en*, *ihr flieg-t*, *sie flieg-en*.

Osobliwości fonetyczne w czasie teraźniejszym *Präsens*

Dodanie -e-: Jeżeli rdzeń czasownika kończy się na **-d** lub **-t**, to w 2. i 3. osobie liczby pojedynczej, jak też w 2. osobie liczby mnogiej między rdzeń czasownika a końcówkę osobową wstawiamy **-e-** (patrz także str. 23):

czasowniki słabe: *reden* → *du red-e-st*, *er red-e-t*, *ihr red-e-t*;
arbeiten → *du arbeit-e-st*, *er arbeit-e-t*, *ihr arbeit-e-t*;

czasowniki mocne: *meiden* → *du meid-e-st*, *er meid-e-t*, *ihr meid-e-t*;
reiten → *du reit-e-st*, *er reit-e-t*, *ihr reit-e-t*.

Wyjątek: Do form czasowników mocnych, które zmieniają samogłoskę rdzenną w 2. i 3. osobie liczby pojedynczej, dodajemy **-e-** tylko w 2. osobie liczby mnogiej:

halten → *du hältst, er hält, ihr halt-e-t; laden* → *du lädst, er lädt, ihr lad-e-t.*

Do czasowników słabych dodajemy **-e-** także wtedy, gdy rdzeń kończy się na **-m** lub **-n** poprzedzone inną spółgłoską (oprócz **-l-** lub **-r-** czy też **-m-** lub **-n-**; patrz także str. 23):

rechnen → *du rechn-e-st, er rechn-e-t, ihr rechn-e-t;*

atmen → *du atm-e-st, er atm-e-t, ihr atm-e-t.*

Zanik -s-: Jeśli rdzeń czasownika kończy się na **-s**, **-ss**, **-ß**, **-x** lub **-z**, to z końcówki 2. osoby liczby pojedynczej wypada **-s-** (patrz także str. 24):

reisen → *du reis-t; küssen* → *du küss-t; grüßen* → *du grüß-t; faxen* → *du fax-t;*

blasen → *du bläs-t; messen* → *du miss-t; heißen* → *du heiß-t; sitzen* → *du sitz-t.*

Zanik -e-: Czasowniki zakończone na **-eln** tracą w 1. osobie liczby pojedynczej **-e-** z rdzenia. Przy czasownikach kończących się na **-ern** zjawisko to może zachodzić także w języku potocznym. Dodatkowo **-e-** wypada w 1. i 3. osobie liczby mnogiej z końcówki osobowej (patrz także str. 24):

klingeln → *ich kling-l-e, wir klingel-n, sie klingel-n;*

erinnern → *ich erinn-(e)r-e, wir erinnern-n, sie erinnern-n.*

Zmiana samogłoski rdzennej: Niektóre mocne czasowniki zmieniają w 2. i 3. osobie liczby pojedynczej samogłoskę rdzenną przez wymianę **a** → **ä**, **o** → **ö**, **au** → **äu** lub przez przejście **e** → **i/ie** czy **ä** → **ie** także **ö** → **i**:

tragen → *du trägst, er trägt; stoßen* → *du stößt, er stößt; laufen* → *du läufst, er läuft;*

helfen → *du hilfst, er hilft; lesen* → *du liest, er liest.*

Czas przeszły Präteritum

Czasowniki słabe: [rdzeń czasownika] + [-t-] + [końcówki osobowe]

spielen → *ich spiel-t-e, du spiel-t-est, er spiel-t-e, wir spiel-t-en, ihr spiel-t-et, sie spiel-t-en.*

Czasowniki mocne: [rdzeń czasownika] + [końcówki osobowe].

Przy czasownikach mocnych 1. i 3. osoba liczby pojedynczej pozostają bez końcówek osobowych, dodatkowo we wszystkich formach zmienia się samogłoska rdzenna:

fliegen → *ich flog, du flog-st, er flog, wir flog-en, ihr flog-t, sie flog-en.*

Osobliwości fonetyczne w czasie przeszłym Präteritum

Dodanie -e-: Do czasowników słabych, których rdzeń kończy się na **-d** lub **-t**, dodajemy **-e-** między rdzeniem a typowym dla czasu Präteritum **-t-** (patrz także str. 23):

reden → *ich red-e-te, du red-e-test, er red-e-te, wir red-e-ten, ihr red-e-tet, sie red-e-ten;*

arbeiten → *ich arbeit-e-te, du arbeit-e-test, er arbeit-e-te, wir arbeit-e-ten,*

ihr arbeit-e-tet, sie arbeit-e-ten.

Tak samo dzieje się z czasownikami słabymi o rdzeniu kończącym się na **-m** lub **-n**, które poprzedza inna spółgłoska (oprócz **-l-** lub **-r-** czy też **-m-** lub **-n-**; patrz także str. 23):

rechnen → *ich rechn-e-te, du rechn-e-test, er rechn-e-te, wir rechn-e-ten, ihr rechn-e-tet, sie rechn-e-ten*;

atmen → *ich atm-e-te, du atm-e-test, er atm-e-te, wir atm-e-ten, ihr atm-e-tet, sie atm-e-ten*.

Do czasowników mocnych, których rdzeń kończy się na **-d** lub **-t**, także dodajemy **-e** w 2. osobie liczby mnogiej (patrz także str. 23):

finden → *ihr fand-e-t; halten* → *ihr hielt-e-t*.

Tak samo do czasowników mocnych, których rdzeń kończy się na **-s**, **-ss**, **-z** lub **-ß** i w których zachodzi zmiana samogłoski rdzennej z samogłoski krótkiej na długą, dodajemy spójkę **-e** w 2. osobie liczby pojedynczej i mnogiej (tu fakultatywnie; patrz także str. 24):

weisen → *du wies-e-st, ihr wies-(e)-t; lassen* → *du ließ-e-st, ihr ließ-(e)-t*;

schmelzen → *du schmolz-e-st, ihr schmolz-(e)-t; gießen* → *du goss-e-st, ihr goss-(e)-t*.

Podwojenie spółgłosek: W czasownikach mocnych, których rdzeń kończy się na **-t**, **-f** lub **-ß** i które w czasie przeszłym *Präteritum* zmieniają samogłoskę z długiej na krótką, podwajamy tę spółgłoskę we wszystkich osobach (patrz także str. 25):

streiten → *ich stritt, du trittst... schleifen* → *ich schliff, du schliffst...*

reißen → *ich riss, du rissst ...*

Zanik podwójnej spółgłoski: Inaczej niż w powyżej omówionym wypadku przy zmianie samogłoski z krótkiej na długą przed **-tt**, **-ff**, **-mm**, **-ll** i **-ss** znika druga spółgłoska (patrz także str. 25):

bitten → *ich bat, du bat(e)st... treffen* → *ich traf, du trafst...*

kommen → *ich kam, du kamst... fallen* → *ich fiel, du fieltst...*

lassen → *ich ließ, du ließest...*

Czas przeszły Perfekt

haben lub sein w czasie teraźniejszym + imiesłów czasu przeszłego Partizip II

spielen → *ich habe gespielt, du hast gespielt, er hat gespielt...*

fliegen → *ich bin geflogen, du bist geflogen, er ist geflogen...*

Imiesłów czasu przeszłego *Partizip II* czasowników słabych powstaje przez postawienie prefiksu **ge-** przed rdzeń czasownika i dodanie końcówki **-t**. Do czasowników, do których dodajemy spójkę **-e-** (patrz wyżej), dodajemy końcówkę **-et**:

spielen → **ge-spiel-t**; *reden* → **ge-red-et**.

Do czasowników mocnych dodajemy końcówkę **-(e)n**, a część z nich zmienia samogłoskę rdzenną:

tragen → **ge-trag-en**; *fliegen* → **ge-flog-en**.